FONTANNA
Perłową Łez
Ná cáłe Prześwietne Xięstwo Mazowieckie
spływáiąca Powodźią,
Mieczem Boleśći przy okrutney śmierći SYNA swego przenikniona,

NAYSWIĘTSZA MARYA,

W Wárßáwskim Rytrákcie, w Kośćiele Augustyniáńskim pod Tytułem Swiętego MARCINA Biskupá Turońskiego. dawnośćią wiekow Cudámi y Łáskámi
S Ł Y N Ą C A.
Kazániem Niedźielnym przy Kongresśie Kápitulárnym Lubelskim,
Przez iednego Augustyniáná w zadátek dozgonney dewocyi
UCZCZONA.

Roku ktorego Zrzodło zbáwienia ludzkiego ná świát ziáwiło się 1740.

w WARSZAWIE
w Drukárni J. K. M. y Rzeczypospolitey *Collegium XX. Scholarum Piarum*

Krotkie do Boleiącey MARYI Alluzye.

I.

Miárą nád brzegi wylewáią rzeki,
Bez miáry Náſzá Boleiąca Pánná,
Wielbią ią zá to od początku wieki
Ze ſię rozpływa w potok łez FONTANNA.
W Perły ſię mienią łzy MARYI drogie
Przyznaſz Mázowſze, ztąd maſz ſkarb nie mały;
Zbogaca Páńſkie Domy, y ubogie,
Ten Ziemowitow niegdyś zaſzczyt cáły,
W Prezenćie Synom AUGUSTYNA dány,
Tłumem ſię ćiſną do niey wſzyſtkie Stany.

II.

Nie ſtoi rázem z lámentem weſele,
W MARYI widźieć coś oſobliwego:
Iák wiele płáczu, ták y poćiech wiele.
Smierć CHRYSTUSOWA przyczyną ieſt tego.
Stoiąc pod Krzyżem, wſzyſtkie Páwimenty
Łzámi ſkropiłá, figurá to byłá;
Kruſzyć ſię będą twárde dyámenty
Serc ludzkich ná nią wſpomniawſzy iák żyłá.
Azaż to máła poćiechá grzeſzniká
Kiedy go Boleść MARYI przenika?

III.

Znákiem krwawego boiu Miecz Zołnierzá,
Przegráć ma zawſze tá, lub owá ſtroná
Choć pod záſłoną mocnego Puklerzá;
W Pierśiách MARYI Miecz Náſzá obroná.
Iák Holofernes od Judythy zginął,
Ták od MARYI czárt w iego poſturze
Mieczem ſtrácony áż krwią cáły ſpłynął,
Nie będźie ſzkodźił iuż ludzkiey náturze.
Piekłá náſyćił ſprágnione poſoką,
Xiężyc ten zàſzedł śmiertelną pámroką.

NAYIASNIEYSZA

Między Nayiáśnieyſzemi Auguſto

MARYA PANNO.

ZAczym w Oceán Boleśći twoich nieudolnym wkroczę rozumem, głęboką demiſſyą przy pierwſzym peryodźie przed Májeſtatem twoim záſtánáwiam ſię. Nie żebym nowych iákich boleśći y świeżego utrapienia Łáſkáwemu Czytelnikowi dał okázyą, owſzem żebym ſię do mieyſcá, y Portretu Twego ſtoſował, Boleśćiámi pełną figurę ſtáwiam przed oczy. Trudno poiąć ſkrytych ſądow Boſkich, iákim ſpoſobem od wiekow przeyźrzáną? oſobliwym Przywileiem od powſzechney ruiny nátury ludzkiey wyiętą? Mátką oraz Pánną Przedwiecznemu Słowu obráną ieſteś? dźiwić ſię tylko prawdźiwą Religią należy, ponieważ y Anielſkie w tym punkćie tępieią gieniuſze. Stooczny wzrok by pierwey ſtráćił, niżby obſzerne w ſtárym Zakonie Prorokow świádectwà, niezliczone podobieńſtwá, w nowym Ewángeliſtow, Oycow Swiętych Duchem Bozym pełnych o doſtoyności Twoiey napiſá-

pisáne przeczytał Pánegiryki. Dźieło wiekow tenby wystáwił, ktoby wszystkie święte Twoie opisał Táiemnice. Iednę tylko obráłem sobie między inszemi skrytośćiámi widoczną kompássyą Twoię nád okrutną śmierćią Syná Twego; powodem były świadczone łáski nád liczbę kropel w morzu, Duchowne konsolácye, ktore że do zgonnego wyćiągáią po mnie podźiękowánia (niech kto chce rozumie ináczey BOG widźi) niegodną ku Tobie kompensuię dewocyą. Czego nie widźi oko, álbo nieslyszy ucho, ná to nie boli serce. Nie wprzod Hussyiski Xiążę Job Xiążęcą ná sobie od żalu podárł Purpurę, áż mu doniesiono że Synowie iego śmiertelną padli mogiłą. Godne Cory zaszczyt Cáłego Xięstwa grobowy przyćisnąwszy kámień smutną ná sobię dał rysowáć legendę: iuz nie żyią. Purpurat Rzymski Hugo pisząc in Psal: 21. ver: 15, factum est cor meum quasi cera liquescens, *Sercem CHRYSTUSWYM názywa Cię Boleiąca MATKO. Ták Cię ukochał CHRYSTUS iák Serce swoie, w Mistycznym Ciele Iego byłáś Sercem, topniáłaś iák wosk od żalu przy ogniách okrutney Męki Iego:* Beatissima Virgo dicitur Cor CHRISTI, quia eam summè dilexit & ipsa intima fuit inCorpore CHRISTI Mystico, Ipsa liquefacta est per dolorem ad ignemPassionis CHRISTI. *Trudno Cię komparowáć w tey okoliczności Krolowa Patryárchow Abráhámowi Patryársze iednego Syná swego Izáaká ná cáłopaloną ofiárę BOGU wiodącemu* Gen: 22. *wielkie w tym było mysterium, że się żywy z Oycem Izáák do Domu powroćił. Ty Mátką będąc, gdy Iednorodzony Syn Twoy ná Krzyżową wstąpił Kátedrę zostáłáś bez Niego. Lámentował Iákob nád stráconym Iozefem*

ſem Gen: 37. *potym cáłego Egyptu Wice-Rejem, lubo iedenaſtu ieſzcze procz niego widźiał ſynow. O! iák boleść Twoiá nierowna byłá, pożegnawſzy ſię z iedynakiem Twoim, tym, ktory zſtąpił z Łoná Przedwiecznego Oycá w Nayświętſze Twoie wnętrznośći, w opiece Dylektá wielkiego Chryſtuſowego Janá Swiętego zoſtawáłáś. Ieſzcze y ten nie doſkonále Twoie wyráźi boleśći, kto ći figurę Dawidá Krolá śmierći Syná ſwego Abſáloná żáłuiącego przypiſze:* Fili mi Abſalon, quis mihi tribuat, ut ego moriar pro te? 2. Reg: Cap: 18. *Ten álbowiem lubo pięknej urody, ále ſproſnego żyćia, nieposłuſzny Oycu, owſzem ná żyćie iego naſtępcá márnie zginął. CHRYSTUS według natury ludzkiey będąc Tobie posłuſznym* erat ſubditus illis, Luc: 2. *wſzyſtkie przewyżſzał pięknośći Splendor Przedwiecznego Oycá chwały, ná ktorego im dłużey pátrzą, tym więkſze máią prágnienie Anielſkie Duchy, Krol Niebá y źiemi od ſtworzenia ſwego okrutnie zábity. Kwiát Polny, Lilia Konwálij:* Ego flos Campi & Lilium Convallium Cant: 2. *krwáwym ſkropiona potem; wſzyſtko ſię w oczách Twoich dźiało Nayświętſza Ráchel, ktoryż ięzyk wymowi? ktore opiſze pioro? ták wielkie Twoie kompáſſye. Doſyć wiele tyráńſtwá ná ćiáłách ſwoich odnieśli Męczennicy, iednákże w kompárácyi Twoich naymnieyſze były; ſens kłádę Anzelmá Swiętego* de excellentia Virg: cap: 5. Quid quid crudelitatis inflictum eſt corporibus Martyrum, leve fuit, aut potiûs nihil in comparatione Tuæ paſſionis, quæ nimirùm ſuâ immenſitate transfixit cuncta penetralia Tua: Tuiq; benigniſſimi Cordis intima. *Dawid do rozpáczy przychodźił śmutną od Chuzego* 2. Reg: Cap: 18. *odebrawſzy*

gáze-

gázetę, ze trzemá włoczniámi przebitym ná mieyscu został Abſálon, Ty Nayświętſza Nòëmi we łzách wſzystká widziána byłáś, kiedy trzemá gozdziámi do Krzyżowego drzewá CHRYSTUSA Syná Twego przybito: ne vocetis me Nòemi id eſt pulchram, ſed vocate me mara, ideſt amaram, quia amaritudine me replevit, omnipotens Ruth 1. Cap: ver: 20. *Ná cáłym świętym Ciele ćierpiał CHRYSTUS, te wſzystkie iego rány generalnie w Sercu Twoim ſą złączone. Ty Swięta Páni ná ſercu zránioną, włocznią przebitą, ćierniem ukoronowáną, Krolową przez śmiech zwáną, Łáſkáwe miłośći Serce, w Serce boleśći przemienione*: hoc ſolum reſtat, quòd Ipſe in Corpore, Tu verò in Corde es paſſa nec non ſingula vulnera per Corpus ejus diſperſa in Tuo Corde generaliter ſunt unita, Tu Domina in Tuo Corde es lacerata, Tu amaris clavis inclavata, Tu de ſpinis coronata, Tu illuſa, & ex probrata, O! Svaviſſimum Cor Amoris cur converſum es in Cor doloris *táką czyni exklámácyą Seráficzny Bonáwentura Swięty* in ſtim. amoris Cap: 4. *Sámáś o ſobie obiáwiłá Brygidzie Swiętey* Lib: 6. Rev: Cap: 9. Ego nullam horam ſine tribulatione transfixi Cordis in terris habui, *żeś naymnieyſzego momentu w żyćiu ná ziemi nie miáłá, w ktorymby miecz boleśći ſercá Twego nie przeniknął. Uczony Taulerus mowi o Tobie* de vita CHRISTI Cap: 18. *że Profeſſya Twoiá byłá łzy toczyć nád okrutną męką Syná Twego*: Beatiſſima Virgo pro tota vita fecit profeſſionem doloris. *Ma to do śiebie roża, że między ćierniem rośćie; Miſtyczna Rożo oſtre dla ćiebie były punktury nieznośne trybulácye, a iáko przy wzrośćie roży goruie ćiernie, Ták Ty*

Nay-

Nayświętſza MARYA nayślicznieyſza Rożo, im więcey w świętym postępowáłáś wieku, tym oſtrzeyſzemi boleśći zbroiłáś ſię kolcámi. Mirchowe w Arábij drzewo z okoliczności záchodzącego pod ziemſkie Antypody ſłońcá táką ma nomenkláturę : Veſpera ſeu occidens, ideſt amaritudo, *to ieſt gorzkość. Twoy to Nayświętſza MARYA Hieroglifik, Drzewem Cię názywa* Richardus à S. Laurentio Lib: 12. *byłáś Drzewem roſkoſznym pełnym rádości, kiedyś rzekłá : rozrádował ſię Duch moy w BOGU Zbáwićielu moim;* fuerat MARIÆ arbor lætitiæ, quando dixit exultavit Spiritus meus in DEO ſalutari meo. *Powtornie byłáś Drzewem Mirchowym gorzkośćią łez ſkropionym :* veſpera ſeu occidens ideſt amaritudo, *kiedy Słonce Sprawiedliwośći CHRYSTUS według Ciáła pod grobowy záſzedł kámień,* fuit autem MARIA arbor Myrrhæ in Veſpera Paſſionis Filij, ſed amaritudinis, quando diſceſſit ab Ea Sol moriturus juſtitiæ. *Dla czego Apoſtołowie Swięći y inśi CHRYSTUSOWI Ucznowie po śmierći iego od Tyránnow w widocznym wylaniu Męczeńſkiey krwi z tego świátá zeſzli, á o Tobie Mátko Boſka nie czytamy, o Janie Swiętym Ewangeliśćie, y Mágdálenie pokutuiącey, dáie przyczynę* Nierembergius Lib: 2. de adorat. Cap: 5. *bo żal ná ſercu wielki ſtał zá śmierć Męczeńſką:* dolor major omni morte, & omni cruciatu, & ſufficit pro morte Martyrij, non ergo ſine cauſa hi qui fideliter Chriſto aſtiterunt in Calvariæ Monte, & Compaſſi ſunt, non ſunt paſſi poſtea Martyrium in exitu ſuo, nam B. V. Mater JESU, S. Joannes Evangeliſta, & Magdalena non fuerunt per Martyrium ſublati. *Zal Twoy ná gorze Kálwáryi-*

*ſkiey nád wſzyſtkie żal*e *boleść nád wſzyſtkie boleśći, Męczeńſtwo nád wſzyſtkie Męczeńſtwá. Spiewa Kośćioł Boży* : circumdabant eam flores roſarum *że Cię otaczáły kwiećiſte roże, przez nie* Richardus à S. Laurentio Lib: 3. de Laud: Virg: *rozumie niezliczone Męczeńſtwá,* id eſt infinita Martyriorum genera. *Słowem gdyby mogły boleśći Twoich pártycypowáć wſzyſtkie ſtworzenia ktore tylko podlegáć im mogą, w mgnieniu oká muśiáłyby zákończyć żyćie, zdanie to ieſt Bernárdyná S.* Tom: 1. Sect: 61. Ar: 3. Cap: 2. tãtus fuit dolor Virginis qui ſi in omnes creaturas quæ dolorem pati poſſunt divideretur, omnes ſubitò interirent. *W tych świętych kompáſſyách wſtáwiony Portret Twoy widźieć śię dáie w Auguſtyniáńſkim Náſzym Kośćiele Wárſzáwſkim mieczem Boleśći uzbroiony ná Cypryśie delikátną wymálowány ręką, czyiąby? dawność wiekow exkuzuie. Doſyć na tym że zá Skárb wielki od świętey Pámięći Xiążąt Mázowieckich, rzeczą y Jmieniem Wielkich Marćiná y Eufemij Ziemowitow Fundatorow Náſzych dány. Trzymam dobrze że dawno Twarz w Twarz widzą BOGA Te Miłośći BOGA pełne Duſze, przykłádnego żyćia zá troiáką Kláſztorow Náſzych w Prześwietnym Xięſtwie Mázowieckim fundácyą, miánowićie w Wárſzawie, Ráwie, y Ciechánowie, pod Uniwerſálnym Rządzcą Kośćiołá CRYSTUSOWEGO Innocentym ſzoſtym Papieżem. Roku* 1352. (ex Archivo Conventûs Varſavienſis ſub A. 1352) *Roku záraz tegoż cáłe Prześwietne Xięſtwo Mázowieckie z niewyſławioney protekcyi Twoiey Naydoſtoynieyſza Mátko od iednego tylko BOGA niżſza, iáko z Zrzodłá czerpáć poczęło nieuſtáiących Dobrodźieyſtw ſtrumienie.*

nie. Głowá Naypierwßa cáłego Mázowßá Xiążę Ziemowit pod święte Twoie ſkłonilá ſię nogi naygłębßą cáłuiąc ie demiſſyą, kiedy iáko drugi Iákob Stározákonny wyſtáwiwßy Przybytek Páńſki votum vovit Domino, votum *ſwoie naypierwße oddał, y pod tymże Obrázem Twoim wiele doznawßy łaſk ná oſobliwey tablicy ſrebrnemi literámi wybić kazał oſobliwßey dewocyi ſwoiey ku Tobie dokument; ktory podźiśdźień káżdy czytáć może: O!* Beatiſſima viſcera MARIÆ Virginis quæ portaverunt DEUM Salvatorem meum *Wielebny Xiądz Iácek Piotr Brußcz Kánonik Regulárny Láteráneńſki Swiętego Patryárchy Auguſtyná* ſub Anno 1581. *opiſuiąc wßyſtkie Obrázy Cudowne ná rożnych mieyſcach w Polßcze Cudámi y Łáſkámi ſłynące, w Xiędze ſwoiey pod Tytułem Fortecá Duchowna o Swiętym Twoim Portrećie ma te ſłowá: w Wárßáwie u WW: OO: Auguſtyniánow w Kośćiele pod tytułem S. Marćiná, ieſt Obraz Nayświętßey Pánny Boleſney, wielkiemi Cudámi Łáſkámi ſłynącey, Obraz bárdzo wdźięczny, ná weyrzeniu miły, mieczem Boleśći przenikniony, dawnośćią lat wſławiony &c. &c. Iákoż to konfirmuią między millionowemi niektore znácznieyße y dla krotkośći czáſu ßczupło niżey położone Cudá. Roku* 1630. *Ian Kázimierz Krolewicz ktory po Włádyſłáwie IV. Bráćie ſwioim Tron ośiadł Polſki, w woiennych cwiczący ſię ßtukách w Holándyi, w Anglij, y Belgij w niewolą od Fráncuzkiego zábrány Monárchy, przez czás nie máły będąc bez nádźiei powrotu do ulubioney ſobie Oyczyzny, wßyſtek we łzách, pokilkorákich we śnie wizyách Boleſney w Kośćiele Náßym Wárßáwſkim Mátki Mieczem przebitey (iáko teraz ieſt) rzewliwemi*

C

*wemi płácząc*y *łzámi*, *mowiącey do niego*: noli mæstus esse Fili mi, ecce sanus & lætissimus brevi tempore de hoc carcere egredieris cum Tuo Commilitone Denhoffo, *wyszedł szczęśliwie*, *y ná podźiękowánie Tey Mátce oddał* votum *złote z wyráżeniem Osoby swoiey w czerwonym Páludámenćie z niewolniczey wychodzącey wieży*, (*o tym X. Náß Dryácki Augustynián w Kronice swoiey Klasztorney.*) *W popiołby byłá poszłá Wárszáwá drugá Pentapolis od gwałtownego ogniá Roku* 1669 *dniá dźiewiątego Mieśiącá Czerwcá w sam dźień Zesłánia Ducha Przenayświętszego, gdyby nie pełnomocna Twoiá Mátko Nayświętsza protekcya wszystek impet opárł się o Náß Kośćioł. Tyś zdięta kompássyą nád wielką ruiną, ná powietrzu widźiána, Płaszczem okryłáś Kośćioł y Klasztor; nieśmiertelne zá to odebráłáś dźięki y dotąd odbierasz. Wszystkie ná ten czás Sármáckiego Kráiu Stany ná szczęśliwą inaugurácyą ná Tron Polski Nayiáśnieyszego Regnántá Michałá Korybutá Wiśniowieckiego zjáchawszy się, ten Cud Tobie przyznáły iednostáynie, świadczy o tym pomieniony X. Naß Dryácki* sub Anno 1669. *Sáme náwet niemowlętá śmiertelnym uśpione letárgiem Twoią świętą do życia przywrocone włádzą gdyby mowić mogły sławiłyby święte Jmię Twoie, świadczy zá iednym Wielmożny Imć Pan Antoni Mrożek wielki Sensat Sędźia Grodzki Sánocki, Mąż świątobliwego żyćia, wszelkiey godny estymácyi Roku* 1718. *ze przy iego oczách Dźiećię iedno umárłe ná Ołtarzu w Kośćiele náßym położone zá gorącą Máćierzyńską Modlitwą ożyło. Zeznał ten Cud Twoy pod wiárą sumnieniem, y poczćiwośćią, ręką włásną podpisawszy się* (extat testimonium manu propriâ subscriptum in Archivo

chivo Conventûs.) *Námieniłem wyżey że millionowych tym podobnych Cudow niewyrazam, ktorymi po ßczęśliwym Ingresśie Twoim od Roku* 1352. *do Wárßáwſkieey Metropolij áż do ninieyßego codźiennie ſłynieß, bo wie dobrze Wárßáwá, wiedzą pobliżße y odległe Miáſtá, nád to cáłe Prześwietne Xięſtwo Mázowieckie Swiętym Twoim w tym mieyſcu ćießąc ſię wizerunkiem, żeś Cudowna Páni. Y gdybym naymnieyßego niewſpomniał Cudu, ießzeby Ci nikt tego nie uigł Attrybutu. W niemáłym y to ieſt podźiwieniu że máła náßá zpoczątku fundácya, lubo do tychczas ludna, iedyną tylko opátrznośćią Twoią u Syná Twego zá ſługami Twoiemi przyczyniaiącą ſię ſtoi. W więkßey nierownie to ieſt ápprehehenſyi że ták dawno, á y to nie pośledne choćby inßych nie było Cudow, przez lat kilkáſet w świętym wizerunku Twoim ſtoiąc ná mieyſcu iednym żadney ſkázy ná ſobie áni ſtruchláłośći nie pokázuieß, ále iákobyś świeżą ręką miſternego Apelleſá odmálowáną byłá. Milczeniem Zakonnym inße Twoie miiam* prædicata, *álbowiem prędzyibym w morzu piaſek zliczył, niż Twoie poigł łáſki. W ten ſens nápiſał S. Náß Patryárchá Auguſtyn* Serm: 18. de San. O! Beata Virgo MARIA quis Tibi dignè valeat jura gratiarum ac laudum præconia rependere, quæ ſingulari Tuo aſſenſu mundo ſuccuriſti perdito? quas Tibi Laudes fragilitas humani generis perſolvat, quæ ſolo Tuo commercio recuperandi aditum invenit? *Cokolwiek tedy mogłem czyli z czytánia, czyli z godnych relàcyi o Swiętym Twoim Naydoſtoynieyßa Mátko dociec Boleſnym Portrećie proſtym opiſałem ſtylem, to wßyſtko pod Swięte Twoie ſkłádam nogi. Przyimiiże tę moię nay-*

niegodnieyſzą pracą, naymnieyſzey nieważą-ą ioty; accipe itaquè quaſcunquè exiles, quaſcunquè meritis Tuis impares actiones (*z Swię-ym proſzę AUGUSTYNEM) w tym y w przyſzłym żyćiu w świętą Twoię zapiſuiącego ſię ſłużbę. Przyimii y to naſtępuiące Niedźielne Kazanie, ktore że rownym Tobie konſekruię affektem, pierwſzą po BOGU mam nadźieię że mowiącemu dopomożeſz, iáko temu ktory wſzyſtkiemi pragnie śiłámi, Honoru y czći Jmienia Twego inkrementu.*

Nayświętſzego Májeſtatu Twego.

niegodny niewolnik
A. O.

KAZANIE
Ná Niedźielę szesnastą po Swiątkách.

Recumbe in novissimo loco, erit Tibi gloria coram simul discumbentibus. Lucæ 14. Cap.

STOy tak chćiwy Przełożeńskiey godnośći ánimuszu, lotnym ná wzor Hyppomeneśá ubiegaiący się krokiem, pierwszego do naypierwszych tytułow stopniá proszę nie miiać pokory, *omnes delectat celsitudo, sed humilitas gradus est, quid tendis pedem ultra Te? cadere vis non ascendere, à gradu incipe & ascendisti,* Słońce Doktorow mowi Augustyn S. (S. P. Aug: Ep: 58.) Iako w Fizycznym sensie naywspániálsza bez węgielnego kámienia nie może bydź strukturá, ták w morálnym bez głębokiey demissyi na wysokie trudno kaśáć się krzesłá: *cogitas magnã constituere fabricam celsitudinis, de fundámento priùs cogita humilitatis.* (Idem Serm: 8 de Verb. Dñi.) Nie wprzod Moyzesz w Poselskim chárákterze Egypskiemu stáwił się Báłwochwalcy Faráonowi, rekwiruiąc Imieniem Boskim detencyi niesłuszney Elektow Izráelskich, áż się w oczách Boskich uniżył: *quis sum ego Domine ut vadam ad Pharaonem & educam Filios Israel de Ægypto?* (Exod: Cap: 3. v. 11. & 4. v. 10.) Ná podobną BOG Wszechmogący promowował godność Gedeoná, kiedy po Egipskiey niewoli tenże lud Izráelski dla excessow swoich pod oryentálną Mádyánitow stękał potencyą, y lubo po dwákroć szczęśliwego oswobodzenia miał dowod, pierwszy; pożądáną z Niebá rosą skropione runo, drugiey nocy tęż samę rosę

ſpadłą ná źiemię, przecięż ſię pokorną BOGU wypraſzał ſubmiſſyą: *Obſecro Domine in quo liberabo Filios Jſrael?* Chociaż z pokolenia Manaſſe pochodził, ktore według porządku Rodzaiu Jzraelſkiego ieſt ſzoſte, iednákże naymnieyſzym ſię w całym Jzraelu, y godną
Iudic. cap. 6. v. 15. parentelią ſwoią oſądził oſtanią: *Ecce Familia mea infima eſt in Manaſſe, & Ego minimus in Domo Patris mei.* Konfererowano Xiążęcą godność wielkich zasług mężowi w Piſmie Swiętym, Poſelſka w tym do
Iſa. Cap. 3. v. 10. niego intereſſie tę w ſobie zawierała propozycyą: *Veſtimentum Tibi eſt, Princeps eſto noſter,* bogate biśiory Twoie, oczy naſze wabią do Ciebie, zgromadzone ſkarby konwinkuią ſerca, áżebyś nam panował. Dziękuie zá ofiarowaną godność: *Non ſum medicus, & in Domo mea non eſt panis, nolite me conſtituere Principem populi:* Siedmdzieśiąt tłumaczą: *non ſum medicus non ero Princeps.* Pagninus czyta: *non ero Dominus.* Niepotrafię domową woyną ſerc waſzych rozranionych y rozrzonionych uleczyć, *non ſum medicus*, niechay ſię raczy godnieyſzemu ná demnie Páńſtwa tego doſtaną rządy. Honory! honory! nie drogą pokory, ále wyſokim nabyte humorem o iák wielkie ná ſwoich Pretendentow wkładaćie ćiężary! Doznał tego ná ſobie zaraz po inauguracyi ſwoiey Macedońſki Monarcha Antygonus, gdy przy ſtole wſzczął ſię dyſkurs o Krole-
Ælian. lib. 2. de var. hiſt. wſkiey godnośći, rzekł do Syna: *an ignoras Fili Regiam noſtram poteſtatem nihil aliud eſſe quàm ſplendidam ſervitutem?* ázaſz nie wieſz Synu że to Krolewſka naſza godność iaſno świetną ieſt niewolą? Niemniey álbowiem Monarcha poddanych reſpektować powinien, iako poddani Monarchę, z tą tylko dyſtynkcyą że Pan przy powadze, ſługa przy ſubjekcyi, iednakże zobopol-
Ambr. Marlia in Theat. Polit. cap. 5 na niewola: *princeps non minus obſervire cogitur populo, quàm populus Principi, niſi quod Princeps id facit cùm dignitate, alioquin revera mutua ſervitus eſt.* Toż ſamo w Ewangeliczney czytamy prawdzie, ktoby chćiał w zgromadzeniu iakim pierwſzy rey prowadzić,
Matth. 20. cap. v. 28 wſzyſtkich ſługą bydź powinien: *qui voluerit inter vos primus fieri erit omnium ſervus.* Ztąd Uniwerſalny

Rzą-

Rządzca Kośćioła Chryſtuſowego piſze ſię: *ſervus ſervorum Dei*, ſługa ſług Bożych. Tak dalece ieżeli w politycżney zwierzchnośći nieobędzie ſię bez wnętrzney niewoli, przyznać trzeba, że większym podlegać muśi faſołom, kto prawdziwie powierzoną ſobie władzą trzyma całość, niż kto do całośći iako członek iaki należy: *ſi aliqua eſt ſervitus in Politico Principatu, magis proprie dici debet ſervus qui præeſt quàm qui ſubjectus eſt.* Godnośćią Jmienia wſławiony w Grecyi Pericles za zdaniem ſię Ateńczykow władzy Iego, poważnym zważywſzy rozumem, bezſenne około dobrą poſpolitego ſtarania, Jmperyálną wzgardził prerogatywą, ktorey żeby iak naydaley uſzedł, ſpokoyną obrał ſobie w oſobnośći iaſkinię, gdzie wolne umyſliwſzy prowadzić żyćie, ná pierwſzym wſtępie nápodobieńſtwo gdyby kto z morſkiego niebeſpieczeńſtwa żywym wyſzedł nápiſał dyſtychon: S.P. Augu: Lib 1. de Civit. Dei cap. 14.

Inveni portum ſpes & Fortuna valete,
Nil mihi vobiscum, ludite nunc alios,

Nigdy tak weſołą niepatrzył zrzenicą w ſłońce Dyoklecyan, iak po ábdykacyi Rzymſkiey Korony, wonnieiącym bardziey kontentował ſię kwiatem niż łudzącym ludzi godnośćią świątem:

Stet quicumq; volet potens,
Aulæ culmine lubrico,
Me dulcis ſaturet quies,
Obſcuro poſitus loco,
Leni perfruar otio.

Ztey okolicznośći dawniey przyſzłym Honoryuſzom przypiſał Owydiuſz: De triſt. Lib. 13.

Uſibus edocto ſi quidquam credis amico,
Vive Tibi & longè nomina magna fuge.

Wielka przy honorach wſpaniałość, większe nierownie przy honorach punktury, lzeyby z Zyzyfem bez odpoczynku w gorę z gory ſpadaiący dzwigać kamień, niżeli dyamentámi ocięzałą koroną zdobić ſkrońie.

Si ſcires quanti plenum eſt diadema perícli!
Malles ſiſiphy ponderis eſſe reus.

Wſzyſtkich publicznych y prywatnych Intereſſow pie-

czołowane ná barkach iednego złożone maią bydź naypierwszego w Urzędzie Atlasa. Wyrok to iest Boski przez Izaiasza Proroka ogłoszony: *factus est Principatus super humerum ejus.* Jtakże z tych y inszych przyczyn zachodzących w oczy potrzeba unikać godnośći? *quæris onus magnum dum magnum quæris honorem*, bynaymniey! miły każdemu honor, ile kiedy dobra bydź może w iednym subjectum honoru z pokorą kombinacya; *humilem spiritu suscipiet gloria.* Zleby było pod słońcem gdyby Zwierzchnośći niebyło, ktorą ze z starego y nowego Testamentu długo wyprowadzać, w dzisieyszey Ewangelij S. pod podobieństwem zaproszonego ná godyPrzyiaciela zaleca nam Chrystus: *Amice ascende superius*, Przyiaćielu posiądź się wyżey; z tą iednak judycyalną deklaracyą: *cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco*, gdy zaproszonym będziesz ná gody do pierwszego nie miey się mieysca, pierwey sam się osądź w sobie ieżeli przy poważney możesz się mieśćić kompanij? y ná iakim mieyscu? żeby podobno ten ktory ćiebie zaprosił y drugiego godnieyszego nád ciebie nierzekł ći wręcz: *ne forte honoratior Te sit invitatus ab illo, & veniens is, qui Te & illum vocavit dicat Tibi: da huic locum*, day temu pierwsze mieysce, z wstydem ná końcu usieść byś muśiał; *& tunc cum rubore incipias novissimum locum tenere.* Może bydź wcale honor z pokorą lubo rzadko, bo się ordynaryinie opacznie dzieie: *magna est & rara virtus humilitas honorata*, swiadczy Bernard S. Owszem większy honor kiedy kogo ostatnim kontentuiącego się mieyscem pierwszym częstuią: *cum venerit qui Te invitavit dicat Tibi: Amice ascende superiùs.* Wten czas dopiero z niskiego *depressu* wynidzie ná alt. Wspoł siedząca kompania nowego winszować pocznie Ascensu: *tunc erit Tibi gloria coram simul discumbentibus.* Albowiem kto się podwyższa poniżon, kto się uniża podwyższon będzie: *qui se humiliat exaltabitur, qui se exaltat humiliabitur.* Y z tey Ewangeliczney prawdy krotkiego dyskursu iest assumpt: im wyżey Przełożeń-

Isaiæ cap. 9 v. 4.

Prov. 29. cap. v. 9.

Lucæ 14. cap.

S. Ber. lib. 12. super missus.

łożeńska godność w powierzonych sobie od Boga rządach goruie, tym niżey pokora przeważać ią powinna. *Ad Majorem Dei Gloriam.*

NIemiey mi za złe Przełożeńska powago, żeć cię łączę z pokorą, owszem większey wagi bydź powinną probować chcę pokorę. W starozakonnych Honoryuszach była ta święta Cnota. Abram pierwey názwany, potym Abraham Patryarcha: *nec ultra vocabitur nomen Tuum Abram sed appellaberis Abraham.* Gen. 17. cap. v. 5. Wielkich Familij Protoplast, *quia Patrem multarum gentium constitui Te,* tak wywyższony od Boga, że z korporalney linij iego pierwśi w Izraelu pochodzili Monarchowie: *faciamq; Te crescere vehementissime, & ponam Te in gentibus, Regesq; ex Te egredientur.* Przyrzekł mu BOG: iako niezliczonemi Niebo iest odziane gwiazdami, ile w Morzu piasku, tyle rozkrzewię rodzieństwa Twego: *Benedicam Tibi, & multiplicabo semen Tuum sicut stellas Cæli, & velut arenam quæ est in littore maris.* Ibidem cap. 22. v. 17. Możesz bydź nád tę większa godność? y Przełożeństwo? bez respektu ná te *prædicata* do nikczemnego przyrownał się átomu, mizernym pod nogami Boskiemi zdał się prochem: *loquar ad Dominum meum cum sim pulvis & cinis.* Ibidem cap 18. v. 27. Skłonił ukoronowaną głowę przed Majestatem Boskim Achab, takdalece że go Bog przed Eliaszem pochwalił: *non ne vidisti Achab humiliatum coram me?* 3.Reg.cap. 21.v.29. Rokowała sobie na ten czas Cała Monarchia przy pokorze szczęśliwe w rządach Iego sukcessy: *quia igitur humiliatus est mei causâ, non inducam malum in diebus ejus.* Bądź kto chcesz, ná cel weś sobie mądrego Krola Salomona. Ten ná początku zaraz panowania swego maluczkość uznawszy swoią, pokorną do BOGA wniosł supplikę: *Domine Deus, Tu regnare fecisti servum tuum pro David Patre meo, Ego autem puer sum parvulus, ignorans egressum & introitum meum, & servus tuus in medio est populi quem elegisti, dabis igitur cor docile servo Tuo, ut populum Tuum judicare possit, & discernere inter bonum & malum.* 3 Reg.cap. 3 v. 7. & v. 9. Panie Boże Tyś mię obrał sługę Krolem po Dawidzie Oycu moim, iá zaś niedo-

rosty iestem, bardziey niezgodny do Korony, niewiedząc iakom wstąpił tak zstąpię z Tronu, korym z woli twoiey ośiádł do czasu, w pośrzodku iestem ludu twego, z między ktorego wybrałeś mię, dayże serce pełne rozumu, ażebym mogł doskonałą między dobrą y złą istotą mieć dyscernencyą, á ten miawzy fundament, ludem Twoim bez naruszenia sumienia rządził y sądził. Dałby to BOG gdyby się w dzisieyszych Rządcach starozakonny znaydował attrybut, (o czym gdy nie wątpię) mowić iednak mogę, co Saulowi powiedział Samuel: gdybyś się był Saulu w swoim nie przeyrzał życiu, y uniżonośćią nie certował z Bogiem, nie panowałbyś nad Pokoleniem Jzraelskim; *non ne cum parvulus esses in oculis tuis, Caput in tribubus Israel factus es?* Iuż to ostatniá kiedy godność emuluiącey sobie nie estymuie pokory. Do każdego z was w tym punkcie Trzecia w Bostwie mowi osoba: *quanto magnus es humilia te in omnibus, & invenies gratiam coram Deo, quoniam magna est potentia Dei solius, & ab humilibus honoratur.* Jm większym ktożkolwiek uczczony iesteś tytułem, tym bardziey, we wszystkich okolicznośćiach uniżay się, znaydziesz łaskawego BOGA, álbowiem naywiększa iest ponieważ ábsolutná wielowładność iego, ktorey ten BOGU nie uwłacza, kto w pokorney przed Bogiem postępuie posturze. Kto chce istotę poiąć pokory? publiczną Publikana niech czyta konfessyą piąciu dociecze ártykułow, *à longè stare* stać z daleka, to iest: niegodnym się w konspekcie Boskim uznać; *retrò Pharisæum stare*, ieszcze zá Faryzeuszem stać, to iest: przed całym świátem ieżeli nie effektem przynaymniey áffektem wzgardzić sobą, *oculos ad terram deÿcere*, źiemiá bydź powinna objektem oczu przez ubogie o sobie rozumienie dla niezliczonych imperfekcyi z zepsowaney pochodzących nátury, *confiteri suas miserias*, wyznáć ułomnośći swoie, to iest: ćierpliwie znieść ná sobie, kiedy skryte występki ná wierzch iak oliwa wyidą, wstydzić się ich bardziey niż ukrywáć potrzeba; *percutere pectus suum*, bić się w pierśi, to iest: náwet powierzchowney pokory demonstrowáć znaki, iakie nay-

bardziey

1. Reg. cap. 16. v. 17.

Eccl. cap. 3. v. 20.

Lucæ. cap. 18.

bardziey nie w wyſokich ále poſpolitych Urzędach wydaią ſię. Dobrze ſię może komparowáć dar pokory widzianey od Jakoba Drabinie: iako ſtała ná źiemi z ſamego Jmieniá łatwa probacya. Gen. cap. 28. v. 12. Anzelm S. ná interrogacyą, *quid eſt humilis?* co ieſt pokorny? odpowieda: *idem eſt ac humi alitus*, iedno ieſt co ná padole płaczu wychowany. S. Anſelm. in Can. 2. Epiph. Jzydor S. mowi: *idem eſt ac humi acclivis*, pokorny iedno ieſt co do ſamey náchylony źiemi; y z tąd pokora ma taką definicyą: *laudabilis ſui ad ima dejectio*, chwalebne ſamego ſiebie do źiemi uniżenie. Figuruiąca tę perfekcyą Chrześiáńſką Drabiná *cacumen illius Cœlos tangebat*, wierzchołkiem ſamego tykała ſię Nieba. W ſenſie moralnym náuczył Chryſtus: *niſi converſi fueritis & efficiamini ſicut parvuli non intrabitis in Regnum Cœlorum*, ieżeli ſię nieſtaniecie malućkiemi nie wnidzie cie do Kroleſtwa Niebieſkiego. Matth. cap. 18. v. 3. Tenże doyrzał oſtrowidź zſtępuiących y wſtępuiących przez nią Aniołow: *Angeli aſcendebant & deſcendebant per illam*. Rozumna kreátura człowiek *in genere intellegibilium* mnieyſzy od Aniołow: *minuiſti eum paulò minus ab Angelis*, w pokorney ſtanąwſzy odzieży: Pſal. 8. *Anima perpetuo humilitatis indumento, habitu, opus habet*, rowny ieſt Aniołom, S. Ephrem de vita ſpir cap. 65. tę ſwiętą poſtawiwſzy drabinę: *Scala Iacob eſt humilitas ad cæleſtia nos ſublimans*, w Niebieſkich beśpiecznie, przeglądać ſię może pałacach, upragnioną BOGA naſycać ſię wizyą. S. Bernar. de grad. humili. cap. Człowiek według Filozofow názywá ſię, *parvus mundus*, świat mały. Iak wielką świátá machinę oświeca ſłońce, tak mnieyſzą to ieſt człowieka, pokora. Ieżeli ſłońce oko świata ſamo w ſobie wielkie, choćiaſz ſię oczom ludzkim małe zdaie, tak pokora będąc od świata wzgardzoną, w rzeczy ſamey przed Bogiem ieſt nayweiększą. Po wſchodzie ſłońca gwiazdy zwyczaynie niewydaią ſwego ſplendoru, tak gdy rozumną duſzę ten oświeći luminarz wſzytkie ćmi defekty. Iako od ſłońca cały świat ma ſwoią konſerwacyą, tak *mundus parvus* człowiek pod umbrą pokory. Gdyby wnętrznośći źiemi przez influencye ſwoie nie penetrowało ſłońce, nigdyby źiemia rożnych nierodziała owocow, tak ſą-

dzić trzeba że od pokory iako od słońca wszystek wigor bierze człowiek w operacyach Cnot nádnáturalnych. Dobrze nápisał ná przestrogę wysokiey godności, godny Asceta.

Discite Purpurei casum inter læta timere,
Instabiliq́ Deæ nimium ne fidite quidquam,
Felix qui potuit sceptrum tractare modestè,
Ambitione procul.

Z tąd Arcy-Biskup Moguntyński *Villicundus* Elektoralną uczczony prerogatywą, podłość urodzenia swego w żywey zawsze maiąc pamięći, po wszykstich pokoiach, ná stołach náwet koła malować kazał, ktoreby wielką iego symbolizowały uniżoność z tą inskrypcyą: *cogita Villicunde quisnam fueris? & quis modo sis?* Y to tak Zbawienne dzieło żeby potomnym wiadome było wiekom, Henryk Cesarz Arcy-Biskupom Moguntyńskim za herbowny zaszczyt pozwolił koło. Iuż to ostatnia kto się przy godnośći fluktami wyniosłośći unośi, spadnie prędko, tam się oprze gdzie się nie spodziewał, lepieyby nigdy o nię nie starać się, niżeli przy niey bydź w cenzurze. Kośćielne świadczą Kroniki o Adryanie Naywyższym Pasterzu, że rzewliwemi płakał łzami modląc się do BOGA żeby go wszechmocną dźwigał ręką w powierzonych sobie owczarni Chrystusowey rządach, za większe sobie nigdy nie poczytał nieszczęśćie, iak gdyby bez pokory Papiezkie ná głowie miał triregium. Urban siodmy ile razy brał ná siebie Purpurę, tyle obrociwszy się do Purpuratow Rzymskich zwykł mowić: *en tunica levis, tanti tamen ponderis*, letka ná pozor ále wsamey rzeczy iak nierownie ćięszka inwestytura. Grzegorz Wielki Papiezką katedrę nazywał kolącą daiąc znać że im większy honor, tym większy ćiężar. Dla tego wielkich w Kośćielie Bożym unikali dygnitarstw wielcy Chrześćiańskiey milicyi Wodzowie, iako Celestyn Papież ochotniey złożył z śiebie Urząd Papiezki niż go przyimował. Medyolański Infułat, ktoregoż nieruszył kamienia? uchodząc przed Medyolańską Infułą. Święty nasz Patryarcha Augustyn, o pierwszym w domu

Timpius in speculo magno signo 104. n. 4.

Annal. Ecclesia.

Niceph. Lib. 11. cap. 37.

mu Bożym nie pomyſlił mieyſcu, świadczy o tym wſzyſtkim Nicephorus. Błogoſławiony Amonius, gdy do Kapłańſkiey pierwey godnośći, potym do rządow powierzoney ſobie trzody przez gwałt prawie był promowowany, ucho lewe do ſzczętuućiął ſobie mowiąc: *lex Divina neminem præcisâ aure permittit fieri Sacerdotem* prawo Boſkie ieſt takie kto z znacznym ieſt defektem ciała, ten niepowinien bydź Kapłańſkim náznaczony charakterem. Dano znać o tym Tymoteuſzowi ná ten czas Patryarſze ktory Amoniuſza nie tylko że bez ucha, ále gdyby y bez noſa dla wielkiey iego świątobliwośći oſądził bydź Kapłanem. Gdy ſię powtornie wymowić niemogł, rzekł ná oſtaktu; ięzyk utnę ſobie ieżeli mię więcey ſtymulować będziećie: *linguam meam propter quam vobis placeo, ſi me ulterius cogitis propryś dentibus amputabo.* W ſędźiowſkich Xięgach czytamy, że Drzewa między ſobą złożyły Elekcyą: *ierunt ligna ut ungerent ſuper ſe Regem,* y żeby prym między niemi iedno trzymało, oliwne umyſliły koronować drzewo: *dixeruntq; olivæ impera nobis;* do tego przyſzło że áni Oliwne dla tłuſtośći ſwoiey, *numquid poſſum deſerere pingvendinem meam?* áni figowe dla ſłodyczy, *numquid poſſum deſerere dulcedinem meam?* áni winne dla wina, *numquid poſſum deſerere vinum meum?* áż dopiero kolące Panem nad ſobą obrali, *venite & ſub umbra mea requieſcite.* Figura to ieſt ludzi iednego z między ſiebie obieraiących Przełożonego, dobrze drzewo figuruie Człowieka u Marka S. *video homines velut arbores ambulantes,* y gdy przez zgodne głoſy nowy Elekt ná Przełożeńſką wſtąpi godność, o iak oſtre áż do ſamego ſerca przenikaiące ćierpić muśi kolce! Niewdzięczne żydoſtwo kiedy Chryſtuſa Krolem uczynić chciało, świadczy Ewangeliczna prawda: *ſeceſſit in montem,* uſzedł Chryſtus ná gorę, á gdy ćierniem był Koronowany, z ochotą wielką dla miłośći Duſz ludzkich przepuśćił ſię Krolem nazwáć, ztąd náuka, że Korona ćierniowa z Przełożeńſką ma bydź złączona godnośćią. Saul w oſtatnim zawołał ućiemiężeniu ná żołnierza ſwego: *ſta*

Judic. cap. 9.

Marci cap. 8. 25.

F ſuper

2 Reg. cap. 1. v. 9. *ſuper me, interfice me, quia tenent me anguſtiæ.* Dobij mię raczy niech ſię więcey niemorduię. Hebrayczyk czyta: *quia tenent me Coronæ,* álbowiem náywiękſzą ponoſzę boleść, niewymowne utrapienie, ktorych Krolewſka ieſt okazyą Korona. Dobrze tu ſłuży co powiedział Zbawiciel Matce Synow Zebedeuſzowych: *neſcitis quid petatis?* niewiećie o co proſićie? iak by to przy honorze ſpoczynek? ktożby tak był nie dyſkret ſam ná ſiebie gdyby po długiey zfatygowany podroży nie ſpoczął ſobie, ale pod cięzar wielki ſkłonił barki ſwoie; Nierozſądny Zeglarz ktory ſpokoiną na Lądzie maiąc małacyą, na burżliwe pod zagle puſzcza ſię morze ſzukaiąc beſpieczeńſtwa życia, większym podaie ſię niebeſpieczeńſtwom, tak ten kto od ſwobodnego ſtanu dalekiego od zwierzchności do wyſokich ćiśnieſię tytułow:

Matth. cap. 10.

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore lapſu
Decidunt turres, feriuntq́ ſummos
Fulmina montes.

Apocali. 19. cap. Apokaliptyk Pańſki o krolu krolow napiſał *nomen Ejus Regium ſcriptum in femore; Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Imię Iego Krolewſkie napiſane na boku Krol Krolow y Pan nad Pany. Dlaczegoż na boku? czemu nie na czole? albo na Pierśiach? ſłuſznie na boku; przy ktorym miecz bywa azeby tym ſamym dowiodł, że kiedy na iaką wynieſiony kto będzie godność, do prac przywiązać ſię nierozerwanie powinien, owſzem tyle nieſzczęśćiom tyle przypadkom Przełożony podpada, że tak życie ſwoie w Przełożeńſtwie prowadząc Ludzie za niewolą pocz tali ſobie. Godny pamięći Iuliuſza Ceſarza edykt, ktory za wielki memoryał notować potrzeba w wielkim będąc niebeſpieczeńſtwie życia, radzono mu ázeby ſię w korpuśie Całego woyſka ſchronił, odpowiedział: wolę raz umrzeć, niżeli iak pod młotem w uſtawiczney zawſze żyć boiaźni:

Regia quam diræ lacerent diademata Curæ
Appenſo gladio barbárus ille docet

Elo-

Elogijs multis merito tollendus ad Astra,
Qui pro lactucis, aurea serta dedit.

Chcesz że ktoszkolwiek przy wielkich tytułach wielkiego uniknąć niebespieczeństwa? w pokorze do nich zyczę czynic ingress: *humiliamini in Conspectu Dei, & exaltabit Vos.* Jacob. 4. v. 10. Poydą upewniam pomyślnym sukcessem rządy, ieżeli pokora godność przeważać będzie *nihil humilibus arduum reperitur, quibus & gratia fert auxilium & obedientiæ devotio lenit imperium.* S Bernar. ser: de conver. ad cler: cap. 130. Niech się w ubogiey Duszy niekorzeni wyniosłość. Sensem mowię Wielkiego Augustyna S. *O Sancta humilitas quam dissimilis es superbiæ ipsa superbia! Fratres mei lucif.rum de Cœlo ejecit, sed humilitas DEI Filium incarnavit, superbia Adam de Paradiso expulit, sed humilitas latronem in Paradisum introduxit, superbia Gigantum lingvas divisit, humilitas gentes desperas congregavit, superbia Nabuchodonosorem in bestiam transformavit, sed humilitas Ioseph Principem Israel constituit, Superbia Pharaonem submersit, sed humilitas Moysen exaltavit.* S. P. Aug. Serm. 12. ad Fratres. O Swięta pokoro! iak się wiele rożnisz od pychy, wiedźćiesz o tym Braćia moi że pycha Lucyfera strąćila z Nieba az się na dńie oparł piekielnym a pokora Iednorodzonego Syna Bożego wcielenia przyczyną była, pycha Adama z Raiu wygnała, a pokora Łotra do Raiu wprowadziła, pycha Olbrzymow rozrozniła ięzyki, pokora rozproszone narody ziednoczyła, pycha Nabuchodonozora w bestyą przemieniła, á pokora Iozefa Xiązęćiem Izraelskim uczyniła, pycha Faraona zatopiła, pokora Moyzesza podwyszyła. Dobrże do tey materyi Watykański napisał Doktor: *cum augentur dona, etiam rationes crescunt donorum, tanto ergo humilior, atq; ad serviendum DEO promptior qvisq; debet ex munere suo, quantò se obligatiorem esse conspicit in redenda ratione.* S. Gregor. hom. 9. in Evang. Im większych darow (á wiedzieć potrzeba że każda godność darem Bożym názywa się według zdaniá Ruperta Opata: *Omnis dignitas donum DEI est*) Pan BOG powierza y przyczyniá ludziom, tym ściśleyszy z nich odbierać będzie rachunek, więc tym się bardziey niszszym y do u-

ſługi BOGU prędſzym każdy z Urzędu ſwego oſądzić powińien czym ſię widzi śćiśley obowiązanego do oddania kalkulacyi. Wnieśćieſz ſobie teraz proſtą z proſtego dyſkurſu mego konkluzyą: *quibus ineſt legum veneranda poteſtas*, Poważni ſłuchacze, że im więcey Przełożeńſka godność w powierzonych ſobie od BOGA goruie rządach, tym niżey pokora przeważać ią powinna. A Ia w zgromadzonym publicznie Auguſtyniáńſkim kole Auguſtynowym kończyć chcę áffektem, z krotką dla wſzytkich náuką: *Altus eſt Deus, humilias Te, deſcendit ad Te, erigis Te, & fugit à Te, quare? quoniam excelſus eſt, & humilia de proximo reſpicit ut attollat, ut bonis repleat, alta ideſt ſuperba de longè cognoſcit ut deprimat.* BOG ná wyſokośćiach przed ktorym gdy ſię uniżaſz ſtępuie do ciebie, gdy ſię podwyſżaſz nádętośćią daleko miiá od Ciebie co za racya? bo náywyſzſzy ieſt, y dla tego niſkośći z bliſka widzi, żeby ie wynioſł, y dobroćią nápełnił, zuchwałośći z daleka poymuie żeby ie poniżył. Wſzechmogący Boże dáyże wielką pamięć Niebieſkiey náuki ktorą u Sapienta Páńſkiego czytamy: *ſuperbū ſequitur humilitas & humilē ſpiritu ſuſcipiet gloria.* Niech ná ſercach náſzych te ſwięte wypiątnowane będą ſłowa: *Sapientia humiliati exaltabit Caput illius & in medio magnatorum conſedere eum faciet.* Już widziemy komuś powierzył rządow Zgromadzenia Naſzego, bądź zá to pochwalony, dayże mu poiąć że gdy pokorą y dobrym ſercem przy mądrośći z wſzytkiemi certować będźie, podwyżſzyſz głowę iego y w pośrzodku naypierwſzych poſadziſz go. Dobra nádzieia będzie, że y Nas dobrowolnie Oycowſkiemu iego zdaiących ſię pieczołowaniu do tego ſzczęśliwego doprowadziſz konca do ktorego ſtworzyłeś *feciſti nos Domine ad Te, & inquietū eſt Cor noſtrū donec requieſcat in Te*, ktory zyieſz w iednośći natury, troiaki w oſobach na wieki Amen.

S.P. Augu. de vera humili. cap. 4.

Proverb. 29 v. 23.

cap.

S. P. Aug. Lib. 1 Confes. cap. 1.

Jmprimatur.

ANTONIUS GRZEGORZEWSKI U. J. D. Canonicus Cathedralis Posnanienſis, & Inſignis Collegiatæ S. Joannis Bptæ. Officialis Varſavienſis, ac per Ducatum Maſoviæ Generalis. mpp.

po-
od-
ro-
ve-
ze-
ru-
Ia
Au-
yt-
Ie,
&
rat,
OG
do
Cie-
ości
zu-
ch-
uki
hu-
ch
tia
um
zył
ny,
rzy
Io-
Do-
ie-
ve-
nos
ie-
Io-

na-
per